

SENDİKASYON KREDİLERİ

Eyyüp YILMAZ

Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Öğretim Görevlisi, Dr.

Abstract: Loan syndication are one of the most important fund resources in the international financial markets. These credits are extremely important for the economies of developing countries due to the lack of sufficient capital accumulation. Loan syndications have reached considerable amounts in the international financial markets. These credits have many advantages both for the money - lending creditors and borrowing financial institutions. In some cases, this credit method can be risky for financial institutions due to the exchange - rate risk.

Some of our national banks have fallen into financial difficulties due to high levels of outside borrowing in the form loan syndication in Turkey recently and the use of these credits with the aim of creating short-positions combined with the high levels of devaluations and the change of exchange rate policy to free floating exchange rate system in Turkey last year.

I. GİRİŞ

Ülkemizde 1980'li yıllarda kambiyo rejiminde meydana gelen liberalleşme sonucunda özel kuruluşlara da yurt dışından borçlanabilme olanağı sağlanmıştır. 32 Sayılı Karar ile özel sektör kuruluşları da kendi nam ve hesaplarına uluslararası piyasalardan değişik isimler altında kredi almışlardır. Bu bağlamda dünyada yaygın olarak kullanılan sendikasyon kredileri, ülkemiz girişimcilerine cazip olanaklar sunmuştur. Türkiye özellikle 1990'lı yılların başlarında sendikasyon kredileri ile tanışmıştır. Son on yıllık dönemde ülkemizdeki birçok banka uluslararası piyasalardan sendikasyon ve sekuritizasyon yoluyla finansman sağlamıştır.

Türkiye'de yeterli sermaye birikiminin olmayışı ve iç tasarrufların yatırım ihtiyaçlarını karşılayamaması nedeniyle kamu ve özel sektör kuruluşları, özellikle bankalar, yurt dışından kaynak aramaktadırlar. Yurt içi tasarruf olanaklarının yetersiz olması ve yurt içi kaynaklardan yeteri kadar borçlanılamaması, sözkonusu kuruluşların kredi için dış kaynaklara yönelmelerini zorunlu kılmıştır. Bizim gibi gelişmekte olan ülkeler için dış kaynaklar inkar edilemeyecek derecede hayati öneme sahiptir.

Ülkemizdeki son yıllardaki ekonomik konjonktür de bir çeşit dış borçlanma yöntemi olan sendikasyon

kredilerini zorunlu olarak gündeme getirmiştir. Özellikle 2000 yılı para programı çerçevesinde dezenflasyon politikaları ve döviz kurundaki artışın belirli ve sınırlı düzeyde tutulması (kur çıpası), bankalar açısından açık pozisyonu cazip hale getirmiştir. Ekonomide istikrarın devam etmesi ve Hükümetçe belirlenen döviz kuru sepetinin realize edilmesi durumunda, bankalarca yurt dışından sendikasyon ya da sekuritizasyon yoluyla yabancı para cinsinden temin edilen kredilerin TL'ye çevrilerek yüksek getirili yurt içi kamu kağıtlarına yatırılmasının karlı bir faaliyet olması, dolaylı olarak sendikasyon kredilerine talebi artırmıştır.

Sendikasyon kredisi, ülkemizde son yıllarda kredi yeterliliği olan bankalarımızın çok sıkça başvurdukları bir kaynaktır. Bu kredi yöntemi, bankaların yurtdışından sağlayabildikleri fon kaynaklarının en önemlisi ve miktar olarak en yüksek olanıdır. Bu nedenle yazımızda sendikasyon kredileri kavramsal bazda ve uygulama süreci açısından ele alınacaktır.

II. SENDİKASYON KREDİSİ KAVRAMI

Belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere bir araya gelen kişi ya da kuruluş topluluğu anlamına gelen sendikasyon, Latince kökenli bir sözcüktür. Günlük dilde sendika olarak adlandırdığımız işçi ya da işverenlerin menfaatlerini korumaya yönelik birlikleri de anımsatan bir kelimedir. Sendikasyon kredisi ise; bir lider banka öncülüğünde çok sayıda borç veren tarafından sağlanan dış kaynaktır.

Sendikasyon kredisi, iki veya daha fazla kredi veren kuruluşun bir araya gelmesiyle benzer hüküm ve koşullarla, ortak dokümantasyon ve ortak bir ajan kullanılarak büyük miktarda fon ihtiyacında olan bir borçluya sağlanan kredidir. Bu genel tanımdan anlaşılacağı gibi bir sendikasyon kredisinde birden çok kredi veren vardır. Eğer kredinin yapısında çeşitlilik varsa, örneğin kredi değişik kredi verenlerce fonlanan farklı vadelerdeki dilimlerden oluşuyorsa, kredinin hüküm ve koşulları her kredi veren için aynı olmayabilir. Yukarıdaki tanımda görülebilecek diğer önemli konular ise, kredide konsorsiyumu birlikte tutan ortak

dokümantasyon olması ve krediyi ortak bir ajanın yönetmesidir [1].

Kredi sendikasyonu ile ilgili olarak yapılan başka bir tanım ise; Çok sayıda farklı kredi kuruluşlarının oluşturulacak krediye belli oranlarda katılarak gerçekleştirildikleri, daha çok yüksek montanlı kredilerde geçerli olan ve sadece bir kreditor olmadığı için daha sağlam ve makul bir kredi sürecidir [2]. Bu krediler yüksek miktarlı ve dolayısıyla daha riskli olduğundan, kredi riski çok sayıda kreditor arasında paylaşılmaktadır.

Sendikasyon kredileri diğer uluslararası borçlanma yöntemlerine göre çok farklı özellikler taşımaktadır. Bu kredilerin büyük montanlı ve uzun vadeli olarak veriliyor olması, borç veren kuruluşların riskini yükseltmektedir. Ancak, sendikasyon kredileri teorik ve uygulama kuralları bakımından yapılarında riski azaltıcı bazı faktörleri de bulundurmaktadır. Bu faktörler ve sendikasyon kredilerinin özellikleri bundan sonraki bölümde açıklanmaktadır.

III. SENDİKASYON KREDİLERİNİN ÖZELLİKLERİ

Sendikasyon kredileri, gerek krediyi sağlayan gerekse de krediyi alan açısından son derece avantajlı olmasının yanısıra kredi sistemi açısından da çok farklı özellikleri bünyesinde bulundurmaktadır. Söz konusu ayırıcı özellikler aşağıda başlıklar halinde ele alınmaktadır.

III.1. Kredinin Tutarı

Sendikasyon kredisini diğer uluslararası borçlanma yöntemlerinden ayıran en önemli farklardan biri sağlanacak kredinin miktarıdır. Bu kredilerde alt limit 10 Milyon Dolar düzeyindedir. Üst limit ise, borç verenlerin kaynakları ve borç alan banka ya da kuruluşun kredi değerliliğiyle (rating) bağlantılı olup, belirli bir miktarla sınırlandırılmamıştır.

Sendikasyon, borç vermekten doğan riskin dağıtıldığı bir tekniktir. Bu nedenle tek bir bankanın kendi portföyüne rahatça alabileceği kadar küçük miktarda krediler için uygun değildir. Eğer borçlu, bankadan kredi limitini aşan miktarda kredi talebinde bulunuyorsa ve bankanın kaybetmek istemediği bir müşteri ise, banka bu krediye katılmaları için başka kuruluşlar arar. Az sayıda banka bu krediyi sağlayabiliyorsa bu bir Kulüp Kredisi olur. Çok sayıda bankanın katıldığı bir sendikasyon kredisinde ise, katılımcı bankaların birbirinden farklı miktarlarla krediye katılması daha olasıdır ve katılım miktarlarının farkı, bankaların sendikasyondaki

statülerinden anlaşılabilir. Örneğin; "lider banka", "yardımcı yönetici", "katılımcı" gibi isimler bu statüyü belirtir [3].

Sendikasyon kredilerinde belirli bir asgari tutar limitinin kural olarak konulması, bu kredilerin uzun süreli ve karmaşık bir çalışma sonucunda ortaya çıkarılması nedeniyle. Harcanan emek ve maliyet göz önüne alındığında miktarı çok az ve vadesi de 3 veya 5 ay gibi olan sendikasyon kredileri, tüm taraflar için cazip olmaktan uzaktır.

III.2. Kredinin Vadesi

Sendikasyon kredileri orta ve uzun vadeli olarak kullanılmaktadır. Kredinin vadesi daha çok 3 ile 10 yıl arasında olmakta, kredi alan ülke ve kuruluşun kredi değerliliği ve kredinin verilme amacı doğrultusunda söz konusu vade belirlenmektedir.

Ülkemizin yurt dışından sağladığı sendikasyon kredilerinde vade 1 yıla kadar inebilmektedir. Bunun nedeni ise, ülkemizin uluslararası kredi notunun düşük olması, ekonomik ve politik açıdan yüksek riskli ülkeler sınıfında yer almasıdır. 1 yıl ve daha az vadeli kredilere uygulanan fon nedeniyle bu tür kısa vadeli krediler kullanıcılar açısından cazibesini kaybetmektedir.

Uluslararası finans piyasasında kredi tutarının yüksek olması ve vadenin uzun olması durumlarında kredi veren banka ve kuruluşlar, risklerini en aza indirecek şekilde işlem yapmak istemektedirler. Bankaların ülke ve muhabir risk limitlerinin genellikle sendikasyon kredisi tutarlarından daha düşük olması ya da limit müsait olsa dahi limitin büyük kısmının tek bir krediye bağlanmak istenmemesi nedenlerinden dolayı, bankalar bir grup oluşturmakta ve her banka uygun göreceği miktarla sınırlı olarak sendikasyona katılmaktadır.

III.3. Kredinin Geri Ödeme Koşulları

Sendikasyon kredisinin tanımından da görüleceği üzere sendikasyona katılan tüm taraflarca ortak bir dokümantasyon hazırlanmaktadır. Bu dokümantasyonda ayrıntılı olarak kredi ile ilgili tüm hüküm ve koşullar belirlenmektedir. Ortak kredi dokümantasyonu, sendikasyon kredilerinin en belirgin özelliklerinden biridir.

Teklif edilen kredi, sendikasyona taraf olan bütün bankalarca kabul edilebilecek nitelikte, piyasada halen kullanılan standart ibareleri içeren bir kredi anlaşması

(loan agreement)'nin hazırlanması ve şartlarının uygun bulunması sonucu imzalanması ile belgelenmektedir. Gerektiğinde bu sözleşmeye diğer bazı destekleyici belgeler eklenebilmektedir. Sözleşme maddeleri, krediyi alanın ve garantörün yükümlülükleri, hangi hallerde bu yükümlülüklerin yerine getirilmemiş sayılacağı (events of default), munzam karşılıkların değişmesi sonucu artan maliyetlerin krediye yansıtılması, Londra para piyasasında herhangi bir nedenle faiz oranının benimsenememesi halinde alternatif faiz şartlarının nasıl saptanacağı, olumsuz olan veya kanuni olmayan fiili durumlarda sendikasyonun hakları gibi hususları da içerebilmektedir [4].

Sendikasyona katılan her banka ve kurum sözleşmede ödemeyi taahhüt ettiği miktar ile sorumludur. Bir banka ortak dokümantasyonda belirttiği tutarı havuza kattığında sorumluluktan kurtulmaktadır. Ancak, krediyi alan banka sendikasyona katılan herhangi bir bankaya ödeme yapmaz ise, bütün kreditorlere ödeme yapmamış sayılmaktadır. Bu da bir çeşit krediyi ödememe yaptırımının ağırlaştırılmasıdır. Bu nedenle uluslararası kredilerde borcun inkar edilmesi mümkün değildir. Ancak, tarafların karşılıklı rızası ile borç anapara ve faiz ödemelerinin geciktirilmesi ve vadenin sözleşmede belirtilenden daha uzun bir döneme yayılması söz konusu olabilmektedir.

III.4. Sendikasyon Kredilerinde Fiyatlandırma

Sendikasyon kredileri, uluslararası borçlanmada kullanılan değişken faiz oranları üzerinden daha çok konvertibl dövizler cinsinden kullanılmaktadır. Dünyada uluslararası borçlanmalarda kullanılan en yaygın değişken faiz oranı LIBOR'dur. Değişken faiz oranının üzerine belirli bir yüzde marj (spread) eklenerek sendikasyon kredisinin faizi belirlenmektedir. Ancak, krediyi alan borçlu, sendikasyona katılan bankaların tamamına karşı aynı faiz oranı ile sorumludur.

LIBOR (London Interbank Offered Rate)'un üzerine bir risk priminin eklenmesinin yanısıra sendikasyon kredilerinde başkaca maliyetler de bulunmaktadır. Faiz, komisyon ve diğer masraflar kredinin maliyetini oluşturmaktadır. Sendikasyon kredilerinde lider banka komisyonu (management fee), aracı banka komisyonu (agency fee), taahhüt komisyonu, avukatlık masrafları, tören masrafları, dokümantasyon ücreti gibi ek maliyetler de bulunmaktadır. Bu nedenle sadece risk primi yani marja (spread) bakarak sendikasyonun maliyetini tespit edebilmek mümkün değildir. Bazı durumlarda yüksek marj yerine ödenecek komisyonların yüksek tutulması yoluna da gidilmektedir.

İnterbank faiz oranları, finansal merkezlerdeki bankalar arası ödünç verme ve borçlanmalarda kullanılan faiz oranıdır. Çeşitli merkezlerde belirlenen bu oran günlük belirlenmektedir. Uluslararası piyasada LIBOR'un yanı sıra başka değişken faiz oranları da kullanılmaktadır. Bunlar özellikle son dönemde sıkça karşılaştığımız EURIBOR (Euro Interbank Offered Rate) ile FIBOR (Frankfurt Interbank Offered Rate), TIBOR (Tokyo Interbank Offered Rate), NIBOR (New York Interbank Offered Rate) ve BIBOR (Bahrein Interbank Offered Rate) gibi adlarla anılmaktadır.

Uluslararası işlemlerde yaygın olarak kullanılan LIBOR, her döviz cinsi için günlük olarak ilan edilmektedir. Dolar Liboru; İngiltere'de faaliyette bulunan 16 bankanın ilan etmiş olduğu faiz oranlarının basit ortalaması esas alınarak günlük olarak İngiltere Bankalar Birliği tarafından belirlenmektedir.

İngiltere'de ortalamaya katılan 16 banka; Chase M. Bank, Deutsche Bank, Fuji Bank, HSBC, Lloyds, West Deutsche Landesbank, Royal Bank, Rabobank, Bank of Tokyo Mitsubishi, Barclays, Citibank, Credit Suisse, Bank of America, Abbey National, UBS AG ve Norin Bank'tan oluşmaktadır [5].

Son dönemde ülkemizde bazı bankalarımızın da borçlanmalarında kullandıkları EURIBOR (Euro Interbank Offered Rate) ise, Euro para biriminin kabul edildiği bölgedeki Euro cinsinden borçlanmalarda kullanılan faiz oranıdır. Bu oran bölgedeki en etkili 57 bankanın faiz oranlarına göre belirlenmektedir. Söz konusu oran, Avrupa Bankacılık Federasyonu (EBF) tarafından ilan edilmektedir.

III.5. Sendikasyon Kredilerinin İlan Edilmesi

Sendikasyon kredilerini diğer uluslararası borçlanmalardan ayıran en önemli farklardan biri de bu kredilerin, taraflarca hiçbir şekilde gizlenmeksizin bütün dünya finans piyasalarına açıklanmasıdır. Bu tür krediler kredi alan bankanın itibarının da bir göstergesidir. Banka sendikasyon ilişkisini konuyla ilgili tüm kamuoyuna duyurarak ek prestij elde etmektedir. Uluslararası derecelendirme kuruluşlarının değerlemesinden geçerek, iyi tanınan bankalardan oluşan bir konsorsiyumdan büyük montanlı, uzun vadeli ve ucuz maliyetli fon temin edebilmek özellikle gelişmekte olan ülkelerin banka ve finans kuruluşları için gerçekten de önemli bir olaydır. Bu kredi ilişkisi, sözleşmenin taraflarca imzalanmasını müteakip tombstone (mezartaşı) adı verilen ve kredi koşullarının özeti içeren bir metnin dergi ve gazetelerde ilan edilmesi ile mali piyasalara açıklanmaktadır. Diğer kredi yöntemlerinde kredi ilişkileri ve koşulları genellikle gizlilik içerisinde yürütülmektedir.

IV. SENDİKASYON KREDİLERİNİN KULLANILMASI SÜRECİ

Sendikasyon kredileri tüm dünyada özellikli ve ayrıcalıklı krediler olarak bilindiğinden dolayı ayrı bir kredilendirme sürecine tabi olmaktadır. Törenselleşmiş niteliği olan bu kredilerin istihbarat, teklif, tahsis, kullanım, takip ve geri ödeme gibi süreçleri normal kredilerden farklı şekilde olduğundan bu bölümde söz konusu aşamalar ele alınmaktadır.

IV.1. Kredi Verecek Konsorsiyumun Oluşturulması

Sendikasyon sürecinin ilk aşaması olan organizasyonun kurulması aşaması, daha ziyade borçlu ile düzenleyici banka ya da bankalar arasındaki görüşmeler ve ön hazırlıkları kapsamaktadır. Öncelikle bu aşamada kredi alacak bankanın sendikasyon kredisini hangi amaçla talep ettiği, hangi faaliyetlerin finansmanında kullanacağı, sendikasyona katılabilecek potansiyel finansman kuruluşlarını ikna edilebilmesi için borçlu bankanın geçmişteki performansı ve kredi değerliliği (rating), talep edilecek kredinin amacına uygun olarak kullanılabilmesi için vadesi, geri ödeme koşulları ve maliyeti gibi konular bu ilk aşamada bir ön sözleşme (mandate) ile karara bağlanmaktadır.

Sendikasyon kredisinin temel kriterleri, uluslararası rating kuruluşları tarafından borçlunun piyasadaki rekabet gücü, kredinin potansiyel riskleri, hedeflenen projenin gerçekleştirilebilme olasılığı gibi konuların belirlenmesinden sonra aracı banka, konsorsiyuma katılabilecek banka ve diğer mali kuruluşların listesini hazırlayarak bu kuruluşları sendikasyona katılmaya davet etmektedir.

IV.2. Kredinin Maliyeti

Kredi fiyatlamasının yapıldığı bu aşamada baz faizin hangisi olacağı, baz faize (libor vb) eklenecek olan spread, katılımcılara değişik adlar altında ödenecek komisyonlar, avukatlık ve tören harcamaları belirlenmektedir. Baz faiz konusunda yukarıda yeterli açıklama yapıldığı için bu bölümde aynı konu tekrar edilmeyecektir. Baz faize eklenecek olan marj yani spread, mali piyasalardaki kredi arz ve talebinin durumu, borçlunun riski, kredinin miktar ve vadesi, diğer maliyet faktörlerinin nispi değerleri gibi parametrelere bağlı olarak belirlenmektedir.

Spread (risk primi), baz faizin üzerine eklenen, borçlu ve borçlunun ülkesinin risk durumunu yansıtan bir primdir. Örneğin; LIBOR oranı % 6 ise, risk primi AAA değerinde olan bir borçlu için % 0.4 (binde dört), A

değerindeki bir borçlu için ise, % 1 (yüzde bir) olabilir. Baz faiz ve risk priminden oluşan toplam faiz tutarı, (birinci örnekte % 6.4, ikinci örnekte % 7) anapara üzerinden 3, 6, 12 ay gibi belli aralıklarla tahsil edilir [3].

Sendikasyon kredilerinde borçlunun karşısında, birden çok kredi veren banka ya da kuruluş olması nedeniyle, grubun yöneticisi (Syndicate Manager), yardımcı yöneticiler, katılımcılar, garantörler ve ajan banka gibi değişik adlarda taraf ya da taraflar da bulunmaktadır. Bu taraflar sendikasyon oluşumunda çok farklı görevler yapmaktadır. Örneğin sendikasyon yöneticisi banka ya da bankalar sendikasyona çıkmak için borçludan yetki alarak borçluya ilgili bilgilerin hazırlanmasında ve bazı bürokratik işlemlerin yapılmasında etkin rol almaktadır. Sendikasyon sürecinde görev alan tüm taraflar yaptıkları iş karşılığında borçlu ve alacaklının pazarlık gücüne göre değişik adlarla komisyon ve ücretler almaktadır.

IV.3. Tekliflerin Toplanması

Sendikasyon lideri olarak seçilen banka, borçlu ile birlikte hazırlanmış olduğu fizibilite raporları, borçlunun performans göstergeleri vb. bilgileri kullanarak uluslararası kredi piyasasından borçlu adına kredi bulmaya çalışmaktadır. Yaptığı bu işler karşılığında lider banka yönetim komisyonu (management fee) adı altında ücret almaktadır. Borçlu tarafından belirlenecek lider bankanın uluslararası itibarının yüksek olması gerekmektedir. Çünkü, lider banka bu itibarını borçlu lehine kullanarak finansal merkezlerden borçluya kredi aramaktadır.

Uluslararası finansal merkezlere kredi arz etmek isteyen kreditor bankalar lider bankanın tanıtımındaki performansına ve güvenilirliğine göre oluşturulacak sendikasyon konsorsiyumuna teklifte bulunmaktadır. Bu teklif üç şekilde yapılabilmektedir [3].

-Endikatif Teklif: Bu tür teklif tam bir teklif sayılmaz. Çünkü teklifi gönderen bankayı, teklifteki hüküm ve koşulları aynen uygulayarak krediyi sağlama taahhüdü altına sokmaz. Fiyat, miktar, vade, geri ödeme, garantiler gibi hüküm ve koşullar genel olarak belirtilir.

-Best Effort Teklif: Endikatif teklifin tam aksine bu teklif, fonu piyasadan belirli hüküm ve koşullarla sağlamak için yapılır. Burada, fonun belirtilmiş hüküm ve koşullarla piyasadan sağlanabileceği kesin değildir. Teklifi yapan banka borçlu lehine krediyi sağlamak için piyasaya çıkacağını ve bu amaçla hazırlıklı olduğunu belirtir. Ama eğer piyasada yeterli katılım bulamazsa, teklifi veren banka krediyi garanti etmediğinden borçlu krediyi alamaz. Best offers teklifinin belirsizliğine rağmen bazı borçluların bunu tercih etmesinin en önemli

nedeni maliyettir, çünkü tamamıyla taahhüt edilmiş kredilerde underwriting (yükleme) komisyonu alındığından borçlu için maliyet artar. Eğer borçlu pazarda tanınıyorsa ve kredibilitesi yüksekse, underwriting komisyonu ödemek yerine piyasanın krediye ilgi göstereceğini düşünerek fonun sağlanmama riskini üzerine almayı tercih eder.

-Underwriting (Yüklenim) Teklif: Bu teklif, belirli miktarlardaki fonu, belirli hüküm ve koşullarla sağlamak için yapılır. Borçlu bu teklifi kabul ederse, banka fonu piyasadan bulamazsa bile borçluya sağlamak zorundadır.

IV.4. Road Show ve Kredinin Sağlanması

Sendikasyon kredisinin bu aşamasında sendikasyon oluşumunda katılımcı olmaya istekli bankaların listesi çıkarılarak gerekli dokümantasyonlar hazırlanıp teklif veren bankalara gönderilmektedir.

Lider banka, borçlanacak banka veya kurum adına kredi temini amacıyla katılımcı yani kredi verecek potansiyel banka veya finansal kurumları "Road Show" adı verilen tanıtım toplantısına davet etmektedir. Bu toplantıda; borçlanacak kurumun finansal durumu ve borçlarını geri ödeme yeteneği (moralite) anlatılmaktadır [6]. Bu davette üç tür sonuç ortaya çıkabilmektedir. Bunlar; talep edilen kredi kadar kredi verilmesi kararı, talep edilenden daha az kredi ya da talebin de üzerinde fon sağlanması durumlarıdır. Bütün bu karşılıklı görüşmeler sonucunda aracı banka değişik teklifleri borçluya sunarak uzlaşma yoluna gitmektedir.

Sendikasyona taraf olan banka veya finansal kuruluşların tüm koşullar üzerinde anlaşmaları sonucunda, kredinin imzalanması aşamasına geçilmektedir. Katılımcı banka ya da kuruluşlardan herhangi biri imza atmaya yanaşmazsa, o bankanın payı diğerleri arasında paylaştırılmaktadır.

Sendikasyon kredisinin temin edilmesi ve sözleşmenin imzalanmasından sonraki süreçte Lider Bankanın yer almayacağını belirtmesi üzerine, bu süreçteki görevleri yerine getirmek üzere, "Agent Bank" adı verilen bir aracı banka seçilmektedir. Aracı bankanın görevleri aşağıda sayılmaktadır [6].

- Kullanılacak kredinin katılımcılardan toplanıp ödünç alana verilmesi,

- Anasözleşmede belirtilen faiz ve ödeme koşullarına göre faizin vadesinde hesaplanarak borçludan tahsili ve katılımcılara ödenmesi,

- Sendikasyon kredisinin amacı doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığının takip edilmesi,

- Her üç ayda bir yayımlanan ve bir bağımsız denetim kurumu tarafından onaylanan finansal raporları analiz edip, borçlu hakkında katılımcıları bilgilendirmek,

- Kredinin kullanıldığı sürede borçlunun ödeme güçlüğü içine girip girmediğini takip ederek katılımcıları haberdar etmek,

- Vade sonunda anapara ve faizin borçludan tahsil edilerek katılımcılara ödenmesini sağlamak.

Aracı banka yukarıda belirttiğimiz önemli görevleri yaptığı için kredi alan kurumdan pazarlık sonucunda belirlenecek komisyonu (agency fee) talep etmektedir.

V. SENDİKASYON KREDİLERİNİN FAYDALARI

V.1. Borçlu İçin Avantajları

Sendikasyon kredisinin krediyi alan açısından en önemli avantajları; çok büyük montanlı olması, diğer kaynaklara göre daha uzun vadeli olması, maliyet açısından daha cazip koşullarla temin edilebilmesi ve sendikasyon yoluyla bankanın kredi değerliliğinin tüm piyasalara duyurulmasıdır.

Eğer gereksinim duyulan fon aynı amaç için kullanılacaksa, birden fazla kredi alıp bunları yönetmek borçlu için oldukça zor olacaktır. Bu nedenle borçlunun bu kredileri tek bir kredide toplayabilmesi, işini kolaylaştırması açısından önemlidir. Borçlu için bir diğer avantaj ise, fonun belirli bir süre boyunca sağlanacağından emin olmasıdır. Borçlu, krediyi kullanarak gerçekleştirmeye başladığı faaliyetlerin yarım kalması tehlikesiyle karşı karşıya olmaz [1].

Sendikasyon kredileri, yalnızca bu krediyi sağlayan banka açısından değil, aynı zamanda o bankanın faaliyette bulunduğu ülke açısından da büyük avantajlar sağlamaktadır. Sendikasyon alan banka, ülkesinin itibarını da arttırmaktadır.

Sendikasyon kredilerinin yukarıdaki avantajlarının devamlı olabilmesi için, borçlu bankanın kendisini kur riskine karşı koruması (hedging) da gerekmektedir. Borçlandığı yabancı para döviz cinsinin faaliyette bulunduğu ülkede aşırı değer kazanması sonucunda, büyük montanlı zararlar söz konusu olabilecektir.

V.2. Sendikasyona Katılan Bankaların Elde Ettiği Avantajlar

Sendikasyona katılan bankalar, uluslararası bir derecelendirme kuruluşunun denetiminden geçmiş, katılımcı bankaların tamamınca kredilendirmeye layık görülmüş olan bir kuruluş ile kredi ilişkisine girdiği için kredi riskini hemen hemen sıfırlamış olmaktadır. Söz konusu bankalar, aynı zamanda kredi riskini de diğer katılımcılarla paylaşmaktadır. Çünkü kredinin belli bir kısmı geri ödenmese dahi kalan borç tüm katılımcılara ödenmek zorundadır.

Katılımcı bankalar, bu kredi ilişkisi sonucunda faiz, ücret ve komisyon adı altında gelir elde etmekte ve sendikasyon kredisinin törenselleşmesi gereği isimlerini tüm mali piyasalara duyurma olanağına kavuşmuş olmaktadır.

VI. DÜNYADA ve TÜRKİYE'DE SENDİKASYON KREDİLERİNİN DURUMU ve GELİŞİMİ

Sendikasyon kredileri konusunda dünya çapında yoğun olarak faaliyet gösteren bankalar genellikle Amerika Birleşik Devletleri kökenlidir. Dönemsel olarak değişmekle birlikte, uluslararası sendikasyon kredileri piyasasında etkin olarak rol alan bazı bankalar Loan Syndication and Trading Association'ın istatistiklerine göre; Bank of Montreal, The Bank of New York, Bank of Nova Scotia, Banc One, Banc of America Securities LLC, Bank Boston, BT Alex Brown/Deutsche Bank AG, BNP Paribas, Bear Stearns, The Chase Manhattan Bank NA, CIBC World Markets, Citibank NA, Credit Lyonnais, Credit Suisse First Boston Corporation, DLJ Capital Funding, Inc., First Union Capital Markets Corp., Goldman, Sachs & Company, J.P. Morgan & Company Incorporated, Lehman Brothers, Inc., Merrill Lynch, Pierce Fenner & Smith Incorporated, Morgan Stanley & Company, TD Securities (USA) Inc., UBS Warburg gibi banka ve finansal kuruluşlardır [7]. Söz konusu banka ve finansal kuruluşlar hem kredilerin toplam miktarında, hem de işlem sayısında ilk sıralarda yer almaktadırlar.

2001 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde meydana gelen terörist saldırılar, Afganistan'a yönelik müdahale ve terörü destekleyen ülkelere karşı yapılan psikolojik baskılar sonucu dünya ekonomisinde genel bir durgunluk başgöstermesi nedeniyle uluslararası sendikasyon piyasası da bundan olumsuz yönde etkilenmiştir.

Tablo.1'de görüldüğü gibi 2001 yılında yeni sendikasyon kredileri yüzde 6,1 oranında azalarak 1,4 trilyon dolara gerilemiştir. Bu dönemde, gelişmekte olan ülkelere yönelik yeni sendikasyon kredileri yüzde 26, gelişmiş ülkelerin sendikasyon kredisi kullanımı ise yüzde

4,7 oranında azalmıştır. Gelişmekte olan ülkeler grubunda en belirgin daralma, sırasıyla yüzde 59,3 ve yüzde 56,8 ile Tayvan ve Türkiye'ye yönelik yeni sendikasyon kredilerinde gerçekleşirken; Meksika, Brezilya ve Güney Afrika yeni sendikasyon kredisi kullanımı en çok artan ülkeler olmuştur. Gelişmiş ülkelere yönelik sendikasyon kredilerindeki azalmada ise, İngiltere, Almanya ve Hollanda'ya yönelik sendikasyon kredilerindeki daralma etkili olmuştur [8].

Türkiye pazarındaki sendikasyonlar kısıtlı sayıda firmaya ve ağırlıklı olarak bankalara yönelik olarak gerçekleştirilmektedir. T.C. Ziraat Bankası, 1982 yılında aldığı ilk krediyle Türk bankalarına açılan sendikasyonlara öncülük etmiştir [9].

Tüm dünyada İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kullanılmaya başlanan sendikasyon kredisi yöntemiyle ülke ve bankalara kaynak sağlanması işlemine ülkemizde yoğun olarak 1989 yılında başlanmıştır. Özellikle bankalarımız 1990'lı yılların başında çok farklı ülke bankalarından sendikasyon kredileri temin etmişlerdir. Bu dönemde bankalarımızca yurtdışından sağlanan sendikasyon kredileri, genellikle ihracatın finansmanında kullanılmıştır. 1994 krizi ile bankalarımızın ve Türkiye'nin kredi değerliliğinin düşmesine paralel olarak birkaç yıllık bir süre için sendikasyon kredisi olanakları sınırlanmıştır.

Şekil.1'de de görüleceği gibi ülkemizde sendikasyon kredisi kullanımı kriz dönemleri ve müteakip dönemlerde tutar olarak azalmaktadır. Özellikle 1994 ve 2001 yıllarındaki daralma oldukça dikkat çekmektedir. Sendikasyon kredilerinin kullanımındaki artış ekonomideki istikrar arasında doğrusal bir ilişki olduğu tabloda açıkça görülmektedir. Tablo.2'de ise, ülkemizin uluslararası piyasalardan en yaygın sendikasyon kredisi kullandığı yıl olan 2000 yılında bankalarımızın gerçekleştirdikleri sendikasyon tutarları yer almaktadır.

Bankalarımız, sendikasyon kredisiyle sağlamış oldukları fonları açık pozisyon işlemlerinde kullandıklarından 1994 yılında kurların aşırı değerlenmesinden son derece olumsuz etkilenmişlerdir. Bugün bankacılık sistemimizde oluşan bazı problemlerin temelinde 1994 döviz krizinde açık pozisyona yakalanılması ve sendikasyon kredilerinin geri ödemelerinin yüksek kurlarla yapılarak zarar edilmesi yatmaktadır. Bazı bankalarımızın bilançoları ilgili dönemde olumsuz etkilenmiş ve bu zararlar müteakip yıllarda kompanse edilememiştir.

Krizden sonra sendikasyon kredisi kullanımı, 1998 ve 1999 yıllarında yeniden başlamış olup, 2000 yılında çok sayıda ve büyük miktarlarda gerçekleşmiştir. Bankalarımız sendikasyon kredileri konusunda 2000 yılında yakalamış oldukları performansı 2001 yılı içerisinde devam ettirememişlerdir. Yılın ilk döneminde

yaşanan ekonomik sorunlar ve ülkemizin kredi değerliliğinin uluslar arası kuruluşlar nezdinde düşmesi yeni sendikasyon kredilerinin teminini olanaksız kılmıştır. Çok az sayıda banka yeni sendikasyon sağlayabilmiş, bazı bankalar daha önce aldıkları kredileri geri ödemede oldukça zorlanmış ya da vadesi dolan sendikasyonları temdit edebilmiştir.

2000 yılı kasım ve 2001 yılı Şubat aylarında yaşanan krizler, döviz kurunun dalgalanmaya bırakılması ve ekonominin daralma eğilimine girmesi sonucu bankaların yurtdışından kullanmış olduğu kredilerde hem arz yönlü hem de talep yönlü bir daralma ortaya çıkmıştır [10].

Bankalarımız son on yıllık dönemde temin ettikleri sendikasyon kredilerini ülkedeki açık pozisyon avantajından yararlanarak daha çok hazine bonusu alımında kullanmışlardır. Nisbi olarak para politikası aracı olarak kur çıpasının uygulandığı dönemlerde sendikasyona çıkılarak uluslararası mali piyasalardan dış kaynak temin edilmesi ve bu kaynağı fonu devlete borç vererek değerlendirme politikası bankalarımıza önemli kar avantajı sağlamıştır. Çünkü sendikasyon kredilerinin faizleri ile kur artış oranı birlikte dikkate alındığında kredinin maliyeti devlet iç borçlanma senetlerinin getirisi karşısında sürekli düşük kalmıştır. Bu durum bankalarımızı daha çok sendikasyona başvurmaya sevketmiştir. Ancak, kurlarda aşırı yükselme dönemlerinde kendisini kur riskine karşı garanti etmemiş olan bankalar önemli tutarda zarar kaydetmişlerdir. Genel olarak değerlendirildiğinde son on yıllık dönemde uluslararası piyasalardan sağlanan sendikasyon kredileri istisna dönemler dışında bankacılık sektörü üzerinde olumlu etki yaratmıştır. Bankacılık sektöründeki sermaye yetersizliği ve iç piyasadan ek kaynak temin edilebilmesi için daha yüksek oranda faiz maliyetine katlanılması zorunluluğu, bankalarımız açısından sendikasyon kredilerini cazip hale getirmiştir.

Ülkemizde bankacılık sektöründeki aktif toplamı, sermaye ve mevduat rakamları ile temin edilen sendikasyon kredileri karşılaştırıldığında bu kredilerin, sektöre önemli katkı sağladığı görülecektir. 2000 yılı sonuçlarına göre [11] Türk bankacılık sektöründe aktif toplamı yaklaşık 155 milyar Dolar, sermaye 11 milyar dolar ve toplam mevduat 88 milyar dolar seviyesinde iken aynı yılda 9,5 milyar dolar sendikasyon kredisi temin edilmesi bankacılık sektörü açısından önemli bir gelişmedir. Başka bir ifadeyle yaklaşık olarak sektöre mevcut sermaye kadar ek sermaye girmiş demektir.

VII. SEKURİTİZASYON (MENKUL KIYMETLEŞTİRME) YOLUYLA ULUSLARARASI PİYASALARDAN FİNANSMAN SAĞLANMASI

Sendikasyon kredilerine benzer bir finansman yöntemi de uluslararası mali piyasalarda sekuritizasyon (menkul kıymetleştirme) yoluyla borçlanmadır. Bu yöntemin sendikasyon kredisinden temel farkı, kredi karşılığında borçludan maddi bir teminat alınmasıdır. Bu teminat, borçlunun mevcut ve gelecek dönemdeki bazı alacaklarının katılımcı bankalar lehine temlik edilmesi suretiyle alınmaktadır. Bu makalenin temel konusunu sendikasyon kredileri oluşturması nedeniyle sekuritizasyon konusunda kısa bir açıklama ile yetinilecektir.

Genel anlamıyla sekuritizasyon; mevcutların, alacakların ya da gelecekte elde edilecek gelirlerin karşılık gösterilerek yeniden bir finansman sağlanması yöntemidir. Varlıklar ihraççı kurum bünyesinde bırakılabildiği gibi bağımsız bir birime (fona) de devredilerek operasyon gerçekleştirilebilmektedir.

Sekuritizasyona ihracat alacakları, yurtdışında çalışan kişilerin gönderdikleri dövizler, yabancı kartlarla ülke içinde yapılan alışverişlere ait döviz alacakları, yabancı banka ve şahıslara ait çekler konu olabilmektedir. Kurumların yurtdışından bu tür bir finansman sağlayabilmeleri için öncelikle kendilerini bir derecelendirme kuruluşunun tetkikinden geçirmeleri gerekmektedir. Rating kuruluşları ülke şartları, geçmişteki performans ve gelecekteki muhtemel nakit akışlarına göre ilgili mali kuruluşu değerlendirerek dereceleme tabi tutmaktadır. Bu dereceleme sonucuna göre yurtdışındaki aracı banka ya da kurum / kurumlar ilgili krediye aracı olmayı kabul ya da reddetmektedirler. Aracı kurum gerekli tüm belgeleri sağladıktan sonra ilgili krediye katkıda bulunabilecek mali kurumlara gerekli duyuruları yapmakta ve sonuçta bir kredi tesis edilmiş olmaktadır [12].

Sekuritizasyon; uzun vadeli varlıkların ya da alacakların likit hale getirilmesi, düşük risk taşıması dolayısıyla ucuz maliyetli kaynak sağlanabilmesi, aktiflerin bilanço dışına çıkarılarak finansal rasyoların iyileştirilmesi gibi amaçlarla yapılmaktadır.

Ülkemizde birçok banka sendikasyon kredilerinde olduğu gibi, gerek içinde bulunduğumuz yıl içerisinde gerekse de geçtiğimiz yıllarda özellikle kredi kartı alacaklarının temlik edilmesi yoluyla yüksek miktarlarda sekuritizasyon kredisi sağlamışlardır.

VIII. SONUÇ ve ÖNERİLER

Uluslararası kredilendirmede en çok kullanılan ve bu piyasalardaki işlemlerin % 90'ını kapsayan sendikasyon kredileri, iç tasarrufları yetersiz olan gelişmekte olan ülkelere cazip olanaklar sunmaktadır. Bir ülkenin bankalarının uluslararası sendikasyon piyasasından yoğun şekilde borçlanması, bu ülkenin kredi değerliliğinin yüksek olduğunun bir göstergesidir.

Sendikasyon kredileri istikrarlı bir ekonomik ve politik yapısı olan gelişmekte olan ülkeler için çok cazip olanakları banka ve kuruluşlara sunmaktadır. Nitekim geçtiğimiz dönemde birçok banka ve finansal kuruluş uluslararası piyasalardan sağladığı fonları ekonomik açıdan daha karlı alanlarda değerlendirerek kar sağlamıştır. Ülkemiz için banka bilançolarına yansıyan bu kaynaklar oldukça önemli bir işlev görmüştür. Bu fonlar ülkemiz bankalarının uluslararası kuruluşlar nezdinde daha çok tanınmasına katkıda bulunmuş, bankalarımız ve devlet kolay ve ucuz fon temin edebilmiş ve zaten çok zayıf olan bankacılık sektörüne adeta ek kaynak sağlamıştır.

Sendikasyon kredileri finans ve ekonomi üzerindeki olumlu etkilerinin yanı sıra, politik ve ekonomik istikrarın devamlı olamaması durumunda yaratabileceği potansiyel riskler nedeniyle son derece olumsuz sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir. 1994 ve 2001 yıllarında yaşanan ekonomik krizlerde bankalarımız, yeni dış kredi imkanlarının ortadan kalkması ile, sendikasyon kredilerini geri ödemekte zorlanmışlar ve mali bünyelerinde onarılamaz yaralar açmışlardır.

Ülkemizde son dönemde yoğun şekilde sendikasyon yoluyla dış piyasalardan borçlanmaya gidilmesi ve bu kredilerin daha çok açık pozisyon yaratma amacıyla kullanılması, geçtiğimiz yıl içerisinde yaşanan devalüasyon ve dalgalı kura geçiş politikası gereği bazı bankalarımız mali sıkıntıya düşmüşlerdir. Sendikasyon geri ödemelerinin kurların yüksek olduğu dönemlere rastlaması banka bilançolarını olumsuz yönde etkilemiştir. Türkiye gibi ekonomik, politik, jeopolitik bakımlardan istikrarın kolaylıkla bozulabilme ihtimali olan bir ortamda faaliyet gösteren bankalarımızın kendilerini kur riskine karşı hazır durumda bulundurmalarında büyük yararlar bulunmaktadır. Bankalarımızın 1994 ve içinde bulunduğumuz yılda yaşanan gelişmeleri unutmayarak, risk yönetimi konusuna gereken önemi vermeleri gerekmektedir.

Türk Bankaları uluslararası finansal piyasalardan makul maliyetlerle sendikasyon kredisi temin edebilmeleri, ülkemiz bankacılığının güçlenmesi, bankalarımızın uluslar arası alanda tanınırlığının artması ve küresel ölçüde rekabet edebilme açılarından oldukça

önem taşımaktadır. Bu konuda bankalarımızın daha fazla çalışmaları ve hükümetin de bu konuda destekleyici faaliyetlerde bulunmasında fayda görülmektedir.

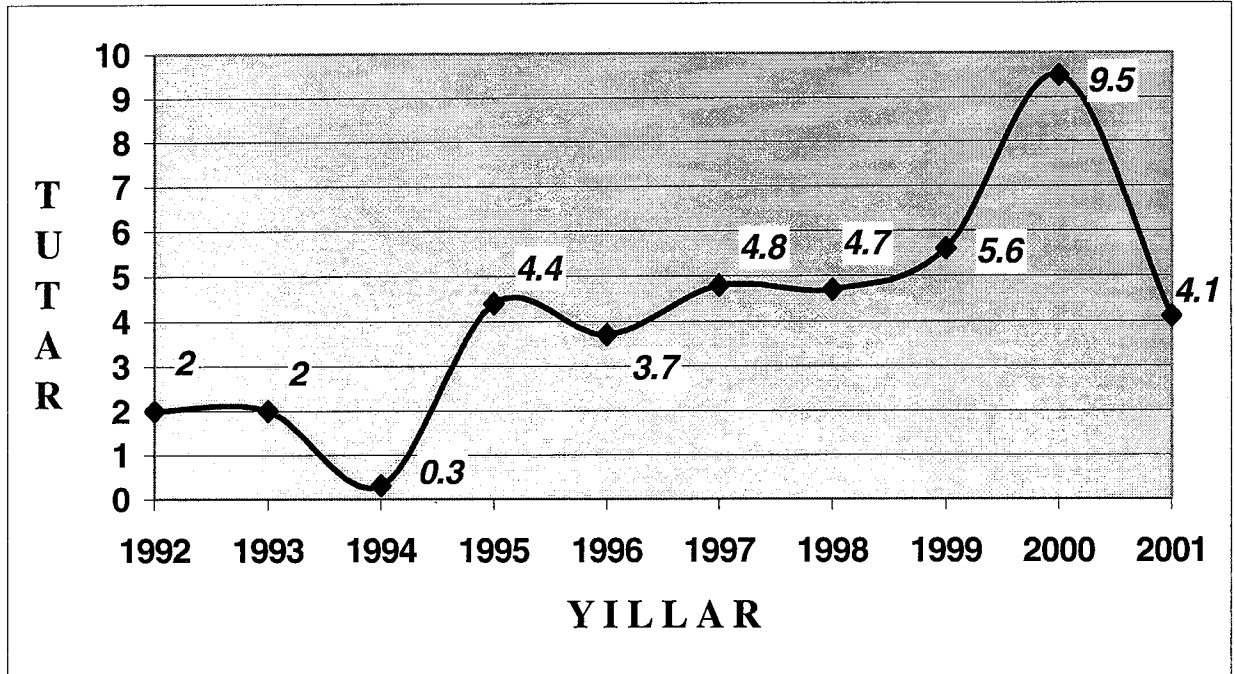
YARARLANILAN KAYNAKLAR

- [1] PARASIZ, İ., **Para Banka ve Finansal Piyasalar**, Ezgi Kitabevi, 5. Baskı, Bursa, 1994, ss.677-678.
- [2] **Investopedia**, <http://www.investopedia.com/terms>
- [3] KALAYCIOĞLU, Ö., "Sendikasyon Kredileri", **Active Bankacılık ve Finans Dergisi**, Sayı: 4, Aralık 1998-Ocak 1999, ss.43,46.
- [4] ERDEMOL, H., **Bankalarda Dış Ticaret İşlemleri ve Uygulama**, Ak Yayınları, İstanbul, 1989, s.115.
- [5] REUTERS
- [6] UZUNOĞLU, S., **Yeni Finansman Teknikleri**, Strata Yayınları, 1998, s.118.
- [7] Loan Syndication and Trading Association, <http://www.lsta.org>.
- [8] Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, **Yıllık Rapor 2001**, <http://www.bddk.org.tr>.
- [9] YÜRÜKOĞLU, L., "Dünya ve Türkiye Pazarında Sendikasyon Kredileri Konusunda Faaliyet Gösteren Bankalar", **Dünya Ekonomi-Politika Gazetesi**, 22 Kasım 1994.
- [10] Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, **Yıllık Rapor 2001**, Ankara, 2002, s.131.
- [11] Türkiye Bankalar Birliği, www.tbb.org.tr.
- [12] YILMAZ, E., **Türkiye'de Kredi Kartı Uygulaması ve Ekonomik Etkileri**, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2002, s.181.
- [13] REUTERS, **2000 Yılında Kullanılan Sendikasyon Kredileri**, 2 Ocak 2001.
- [14] Bank for International Settlements, <http://www.bis.org>.

Tablo.1: Uluslararası Sendikasyon Kredileri (Milyar Dolar)

	1999	2000		2001				Yıllık	
	Yıllık	Yıllık	3.çeyrek	4. çeyrek	1. çeyrek	2. çeyrek	3. çeyrek		4. çeyrek
Tüm Ülkeler	1.025,8	1.465,0	424,4	74,8	271,0	452,0	331,7	321,7	1.376,3
Gelişmiş Ülkeler	961,8	1.331,6	390,7	34,3	243,2	429,6	299,2	296,6	1.268,6
ABD	625,8	808,3	200,1	201,8	167,2	309,9	191,7	177,1	845,9
İngiltere	93,4	127,9	47,9	34,9	13,6	31,8	24,9	33,3	103,6
Japonya	15,7	21,5	2,3	3,8	10,8	5,4	7,7	2,1	26,0
Almanya	47,6	42,4	10,7	22,2	3,2	16,1	11,4	5,0	35,7
Gelişmekte Olan Ülk.	55,1	94,6	25,3	35,8	13,4	14,1	22,7	19,8	70,0
Afrika-Orta Doğu	11,4	15,2	6,5	3,7	2,4	3,0	6,4	2,4	14,1
Güney Afrika	2,4	5,0	2,4	0,9	0,9	0,8	5,0	0,9	7,6
Asya-Pasifik	16,0	32,8	9,1	9,5	4,0	4,6	5,6	5,1	19,3
G.Kore	2,7	7,9	2,5	2,8	0,9	1,8	2,3	1,4	6,4
Tayvan, Çin	4,9	9,1	0,5	2,0	0,3	0,7	0,9	1,8	3,7
Avrupa	10,4	20,2	3,9	11,2	2,0	2,0	4,4	4,0	12,4
Türkiye	5,6	9,5	2,6	4,4	0,5	0,6	1,5	1,5	4,1
Rusya	0,5	3,7	0,1	2,8	0,4	0,5	0,7	0,5	2,1
Latin Amerika	17,3	26,4	5,8	11,4	5,0	4,5	6,4	8,4	24,2
Arjantin	3,2	3,6	1,1	0,5	1,0	0,4	0,5	0,5	2,4
Brezilya	4,8	4,9	1,2	1,9	0,6	1,2	3,0	2,2	7,0
Meksika	5,9	7,1	1,3	2,9	2,3	2,1	0,8	4,0	9,2
Off-Shore Merkezler	8,9	37,3	7,9	4,7	13,3	7,3	9,6	5,0	35,2
Uluslararası Kurumlar		1,5	0,5		1,1	1,0	0,2	0,3	2,5

Kaynak: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Yıllık Rapor 2001, <http://www.bddk.org.tr> [8].

Şekil.1: Türkiye'nin 1992-2001 Döneminde Uluslararası Piyasalardan Aldığı Sendikasyon Kredileri (Milyar Dolar)

Kaynak: Bank for International Settlements, <http://www.bis.org> [1+].

Tablo.2: Bankalarımızın 2000 Yılında Uluslararası Piyasalardan Sağladığı Sendikasyon Kredileri

BANKA	KREDİ CİNSİ	KREDİ MİKTARI	FAİZİ %	TARİH
Garanti Bankası	Euro	400.000.000	E+0.50	10 Mart
Dışbank	Dolar	60.000.000	L+0.85	22 Mart
Toprakbank	Dolar	90.000.000	L+0.80	10 Nisan
Osmanlı Bankası	Dolar	100.000.000	L+0.55	17 Mayıs
Eximbank	Dolar	160.000.000	L+1.10	23 Mayıs
Vakıfbank	Dolar	130.000.000	L+1.00	2 Haziran
Finansbank	Dolar	110.000.000	L+0.90	8 Haziran
Dışbank	Dolar	60.000.000	L+0.80	20 Haziran
Alternatifbank	Dolar	40.000.000	L+1.10	22 Haziran
Akbank	Dolar	400.000.000	L+0.50	28 Haziran
Türk Ekonomi Bankası	Dolar	80.000.000	L+0.65	30 Haziran
Garanti Bankası	Dolar	400.000.000	L+0.475	6 Temmuz
Yapı Kredi Bankası	Dolar	450.000.000	L+0.50	11 Temmuz
Koçbank	Dolar	220.000.000	L+0.55	13 Temmuz
Demirbank	Dolar	110.000.000	L+0.75	14 Temmuz
Körfezbank	Dolar	100.000.000	L+0.75	21 Temmuz
İş Bankası	Dolar	500.000.000	L+0.45	18 Ağustos
Finansbank	Dolar	85.000.000	L+0.90	24 Ağustos
Tekstilbank	Dolar	25.000.000	L+1.00	8 Eylül
Türk Ekonomi Bankası	Dolar	100.000.000	L+0.60	22 Eylül
Yapı Kredi Bankası	Dolar	300.000.000	L+0.50	29 Eylül
Eximbank	Dolar	220.000.000	L+0.95	3 Ekim
Akbank	Dolar	350.000.000	L+0.50	13 Ekim
Denizbank	Dolar	35.000.000	L+1.10	13 Ekim
Finansbank	Dolar	50.000.000	L+0.80	18 Ekim
Osmanlı Bankası	Dolar	120.000.000	L+0.55	27 Ekim
Alternatifbank	Dolar	35.000.000	L+0.90	17 Kasım
Körfezbank	Dolar	100.000.000	L+0.70	27 Kasım
Demirbank	Dolar	140.000.000	L+0.70	28 Kasım
Koçbank	Dolar	220.000.000	L+0.50	6 Aralık
Pamukbank	Dolar	100.000.000	L+0.85	12 Aralık
İş Bankası	Dolar	275.000.000	L+0.45	18 Aralık

Kaynak: REUTERS, "2000 Yılında Kullanılan Sendikasyon Kredileri", 2 Ocak 2001 [13].